Statlig närvaro och service 2022

i Uppsala län

Stark statlig närvaro i ett växande län

Länsstyrelsens meddelandeserie
2022:6

ISSN 1400-4712

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Författare: *Anna Björkman*
Fotograf omslagets framsida: *Länsstyrelsen i Uppsala län*
Diarienummer: *3601–2022*

Du hittar rapporten som pdf-fil
länsstyrelsens webbplats:
www.lansstyrelsen.se/uppsala/publikationer

Sammanfattning av statlig närvaro och service i länet samt konsekvenser för länet

Den statliga närvaron är mycket god i Uppsala län och är växande. Antalet statliga arbetsställen har ökat de senaste fem åren.

Det finns 206 statliga arbetsställen i Uppsala län med drygt 17 900 sysselsatta (dagbefolkning) fördelat på samtliga åtta av länets åtta kommuner. Den övervägande delen statligt anställda finns i Uppsala följt av Enköping. Sett till antalet statligt anställda är andelen i Uppsala län per 1 000 invånare 46, jämfört med rikets 26. Antalet statligt anställda kvinnor är något fler än män och 81 procent av alla statligt anställda i Uppsala län hade 2020 eftergymnasial utbildning.

Servicegivande myndigheter[1] har 30 arbetsställen och 22 besökskontor i Uppsala län, det går att nå tio av elva servicegivande myndigheter via besökskontor.[2]

Medeltillgängligheten till statlig service, alla trafikslag, är 56 procent, jämfört med 55 procent i riket. Medeltillgängligheten i Uppsala kommun är 66 procent följt av Enköping på 53 procent, Heby har lägst medeltillgänglighet med 26 procent och Östhammars medeltillgänglighet är 28 procent. Tillgängligheten till servicegivande myndigheter medelst promenad, cykel och kollektivtrafik är sämst i Heby kommun följt av Tierp och Östhammar. När det gäller tillgänglighet med bil så kan samtliga invånare i länet nå servicegivande myndigheter inom 60 minuters bilfärd. I Östhammars kommun är dock invånarnas tidsavstånd till statlig service större än i övriga länets kommuner med bil. I Östhammar etablerar Statens servicecenter nya kontor från 2023 för att öka tillgängligheten. För Heby och Knivsta finns i nuläget inga motsvarande planerade insatser för att stärka den lokala närvaron.

Ett dialogmöte där högsta ledningen för länets statliga myndigheter bjöds för att samla information till denna rapport. Under mötet framträdde en expansiv trend av statliga arbetstillfällen i länet vilket delvis kan förklaras av att Uppsala län har stark befolkningstillväxt och stor närvaro av myndigheter med tillväxt såsom Försvarsmakten, Polismyndigheten, Kriminalvården och universiteten.

Flera myndigheter nämnde vikten av att kollektivtrafikförbindelserna, inte minst tågtrafiken mellan Stockholm och Uppsala fungerar för kompetensförsörjningen. Sträckan är Sveriges största pendlarflöde över en länsgräns och har under lång tid varit drabbad av störningar vilket får stora konsekvenser för statliga myndigheter såväl som andra arbetsgivare i länet.

[1] Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Försäkringskassan, Kronofogden, Lantmäteriet, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Statens servicecenter och Trafikverket

[2] Det går inte att nå CSN via besökskontor i Uppsala län.

Innehåll

Inledning **5**

Mål och syfte 5
Metod 5

Statlig närvaro i länet **9**

Antal myndigheter och statliga arbetsställen i länet 10
Antal sysselsatta inom statlig sektor i länet 14

Statlig service i länet **20**

Tillgänglighet till servicegivande myndigheter 21

Andra faktorer som påverkar Statlig närvaro och service **28**

Samlad bedömning av statlig närvaro och service och dess påverkan på länet **29**

Referenser **31**

Skriftliga underlag 31
Statistiska källor 31
Internetkällor 31
Övrigt 31

Bilagor **32**

Inledning

I regleringsbrevet för länsstyrelserna 2022 formuleras uppdraget 3B1 om statlig närvaro och service på följande sätt: ” Länsstyrelserna ska fortsatt utveckla myndighetssamverkan vad gäller statliga närvaro och service samt redovisa den statliga servicen och närvaron i länen. Befintlig statistik ska användas. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Finansdepartementet) senast den 15 juni 2022. Regeringskansliet ska hållas informerat om arbetet. Arbetet ska samordnas av Länsstyrelsen i Örebro län.”.

Mål och syfte

Regeringen har tidigare uttalat att det finns behov av att stärka förtroendet för statliga myndigheter och samhällets institutioner genom en väl utvecklad lokal statlig närvaro och service. Utvecklingen går mot fler digitala tjänster, men såväl privatpersoner som företagare har ändå behov av att fysiskt kunna möta myndigheter för att få personlig service. Detta kan vara särskilt viktigt för de som har svårigheter med det svenska språket, de med vissa typer av funktionsnedsättningar och de som är ekonomiskt utsatta.[3]

Målsättningen med uppdraget är att

- belysa hur myndighetsinfrastrukturen ser ut i länet, vilken samlad statlig service som finns, hur den kan tänkas utvecklas i framtiden samt analysera vad det får för konsekvenser för det egna länet och dess kommuner.
    - belysa hur den statliga närvaron och servicen ser ut i länet och dess kommuner.
    - belysa vilken grad av service som finns i länet och dess kommuner och hur den utvecklas.
- utveckla myndighetssamverkan i länet. Uppdraget ger oss en kontext i vilken vi kan utveckla myndighetssamverkan i länen.
- skapa ett mervärde för den långsiktiga utvecklingen av den statliga styrningen.

Den sammantagna effekten av uppdraget är att länsstyrelsernas analyskompetens stärks på sikt.

Metod

Statlig närvaro

Den statliga närvaron belyses med hjälp av statistik som inhämtas från SCB. Statistiken belyser dels hur den statliga närvaron ser ut redovisningsåret, dels hur den sett ut över tid. Källorna för statistiken är Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) och Företagsdatabasen (FDB). Den senaste

[3] Prop. 2018/19:47: Samlad struktur för tillhandahållande av lokal statlig service

uppdateringen av statistiken från RAMS finns tillgänglig för 2020 och från FDB för 2021.

Statlig service

Den statliga servicen belyses genom att kartlägga hur tillgången till personlig service ser ut. Detta görs för elva servicegivande myndigheter[4]. Statistiken som beskrivits under statlig närvaro används även här. Därutöver belyses besökskontoren för dessa myndigheter genom en tillgänglighetsanalys, vilken beskrivs i stycket nedan.

Tillgänglighet till statlig service

För att synliggöra tillgången till service ytterligare används resultaten av en geografisk tillgänglighetsanalys som belyser medborgarnas möjlighet till fysisk tillgänglighet till servicen. Tillgänglighetsanalysen är skapad utifrån Trafikverkets nationella vägdatabas (NVDB), SCB:s befolkningsregister och Samtrafikens kollektivtrafikdata. För att sedan göra avstånds- och restidsanalyser för trafikslagen gång, cykel och bil har ArcGIS Pro använts, medan verktyget TRACC har använts till beräkningar av restid i kollektivtrafiksystemet. Beräkningarna resulterar i båda fall i avståndsmatriser, så kallade origin-destination-matriser, vilka innehåller restid, avstånd i vägnätet samt fågelväg till respektive målpunkt[5].

Myndighetssamverkan

Genom myndighetssamverkan har länsstyrelsen möjlighet att föra en dialog, samverka med och inhämta information från myndigheterna löpande under året. Det finns dessutom möjlighet att identifiera hur nuvarande, kommande och planerade förändringar i statlig närvaro och service ser ut. I de fall verksamhetsminskningar planeras blir förordningen 2019:202 om statliga myndigheters lokalisering och förordningen (2017:583) om regionalt tillväxtarbete centrala delar.

Länsstyrelsens regionala myndighetssamverkan i Uppsala län

Länsstyrelsen i Uppsala län samverkar med statliga myndigheter genom flera olika forum. Samverkan är i olika grad formaliserad och genomförs på olika förvaltningsnivåer. Landshövdingen leder tre olika ämnesråd för regional samordning av vissa statliga frågor. Dessa är:

- krissamverkansrådet,

[4] Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Försäkringskassan, Kronofogden, Lantmäteriet, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Statens servicecenter och Trafikverket

[5] Med målpunkt avses koordinater för de servicegivande myndigheternas besökskontor.

- rådet för social hållbarhet och
- miljö- och klimatrådet.

Länsstyrelsen är sammankallande och i dessa medverkar ett flertal av de statliga myndigheterna tillsammans med länets kommuner, regionen samt ytterligare relevanta aktörer för de frågor råden behandlar.

Landshövdingen kallar årligen, och mer frekvent vid behov, högsta ledningen för länets statliga myndigheter till möte för att samråda kring aktuella och gemensamma frågor. Denna konstellation har bland annat under pandemihanteringen varannan månad genomfört digitala möten för att dela lägesbilder. Gruppen sammankallades också till ett dialogmöte den 8:e april 2022 med syfte att inom ramen för denna rapport diskutera statlig närvaro och service. Flera statliga myndigheter var representerade av högsta myndighetsledningen. Totalt deltog 31 representanter för de statliga myndigheterna i länet vid mötet. Kompletterande kontakter har därefter tagits med myndigheterna som hade förhinder att delta vid dialogmötet.

Förklaring av begrepp

I rapporten förekommer några begrepp samt statistiska mått, vilka beskrivs nedan.

Arbetsställe Med arbetsställe menas varje adress (lokal), fastighet eller grupp av närliggande lokaler och fastigheter där företag och organisationer bedriver verksamhet.[6]

Allmän service Service som ges via servicekontor som avser t.ex. allmän vägledning och råd, hjälp med blanketter och ansökningar, information om pågående ärenden och hjälp att boka möten med handläggare i specifika ärenden.

Besökskontor Ett kontor hos någon av de servicegivande myndigheterna som individer har möjlighet att besöka antingen via spontanbesök eller genom att boka tid för ett besök.

Dagbefolkning Förvärvsarbetande befolkning redovisad efter arbetsställets geografiska belägenhet oberoende var de är folkbokförda.

Fördjupad service Service som ges via servicegivande myndigheters egna kontor där medborgaren kan få fördjupad hjälp med sina ärenden.

Servicekontor Kontor som bedrivs av Statens servicecenter. I dagsläget har Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket samverkansavtal med Statens servicecenter. Arbetsförmedlingens kundtorg har också anslutits till servicekontoren. På ett servicekontor kan medborgare få allmän vägledning och råd, hjälp med blanketter och ansökningar, information om pågående ärenden och hjälp att boka möten med handläggare i specifika ärenden.[7]

Statlig sektor En härledd variabel som baseras på ägarkategori, juridisk form samt institutionell sektorkod. Vi följer den indelning som finns i RAMS, det vill säga Statlig förvaltning, Statliga affärsverk och Övriga offentliga institutioner. Detta betyder att AP-fonder, statliga nämndmyndigheter, delegationer, råd och kommittéer som saknar anställda inte ingår i statlig sektor i den här indelningen.

Sysselsatta I den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS) klassificeras personer som förvärvsarbetande om de fått en lön i november som överstiger 99 kronor. Från och med referensår 2019 används huvudsakligen information från AGI avseende november för de anställda.[8]

[6] https://www.scb.se/vara-tjanster/regionala-statistikprodukter/fardiga-tabellpaket/definitioner-for-fardiga-tabellpaket/

[7] https://www.statenssc.se/privat.3837.html

[8] https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/sysselsattning-forvarvsarbete-och-arbetstider/registerbaserad-arbetsmarknadsstatistik-rams/produktrelaterat/aktuellt/ny-kalla-och-metod-vid-framstallning-av-rams/

Statlig närvaro i länet

Nedan redovisas vilka statliga myndigheter som har arbetsställen i länet, hur många arbetsställen som finns och var de är geografiskt placerade. Vidare redovisas hur sysselsättningen i statlig sektor ser ut och hur den har utvecklats över tid.

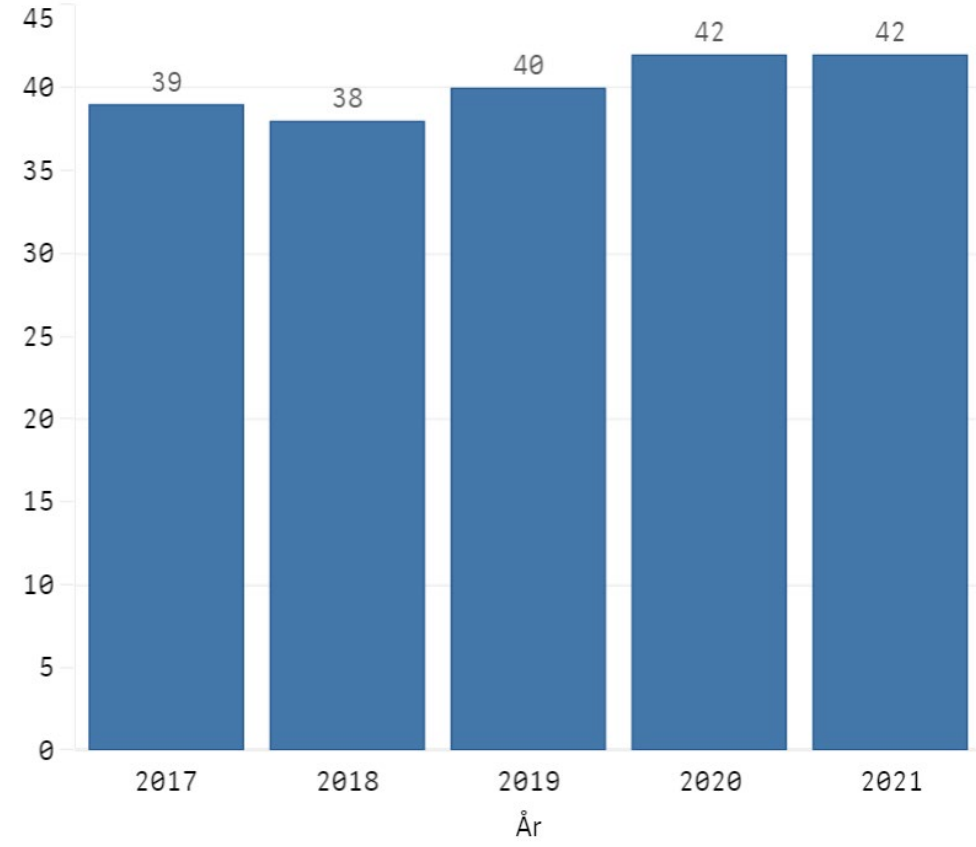
Figur 1 – Karta över länets kommuner

Antal myndigheter och statliga arbetsställen i länet

Det fanns 42 myndigheter i länet 2021 fördelat på länets samtliga 8 kommuner. Antalet myndigheter har ökat med 3 myndighet de senaste fem åren. I riket som helhet har antalet myndigheter ökat med 4 myndigheter under samma tidsperiod.[9]

Figur 2 – Antal myndigheter per år 2017–2021

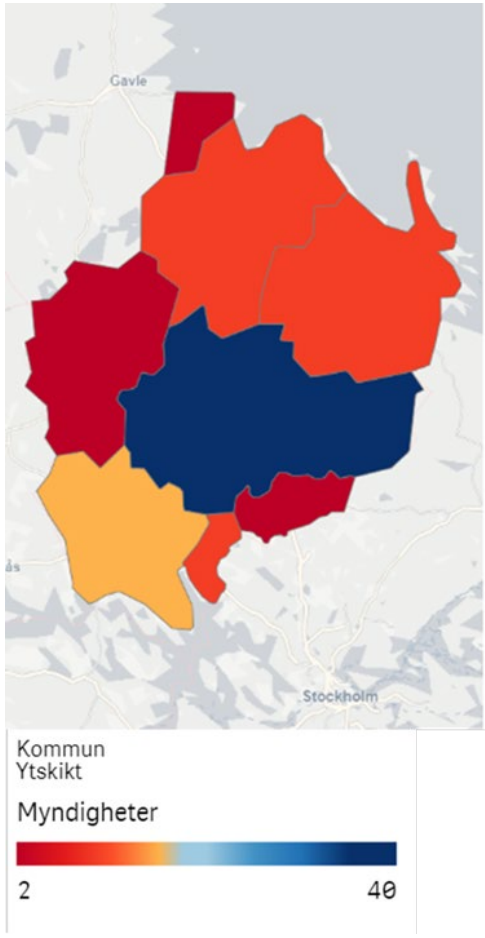
Källa: SCB

Sett till antalet statliga myndigheter i förhållande till befolkningen hade länet 0,11 myndigheter per tusen invånare, medan motsvarande siffra för riket var 0,02 myndigheter per tusen invånare.

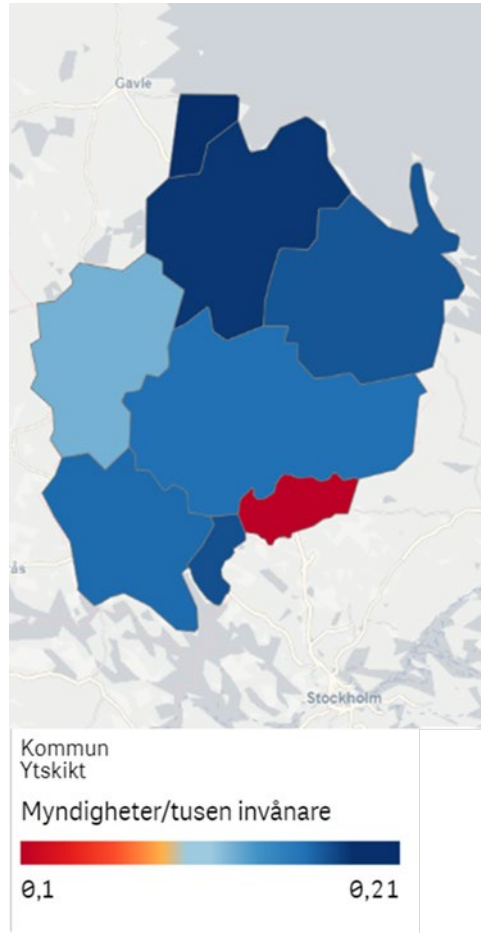
I kartorna nedan illustreras antalet myndigheter i länets kommuner samt antal myndigheter per 1 000 invånare i länets kommuner.

[9] SCB, Företagsdatabasen (SCB). Observera att definitionen av myndigheter här utgår från RAMS definition, dvs Statlig förvaltning, Statliga affärsverk och Övriga offentliga institutioner. Detta betyder att AP-fonder, statliga nämndmyndigheter, delegationer, råd och kommittéer som saknar anställda inte ingår i statlig sektor i den här indelningen.

Figur 3 – Antal myndigheter 2021 i länets kommuner

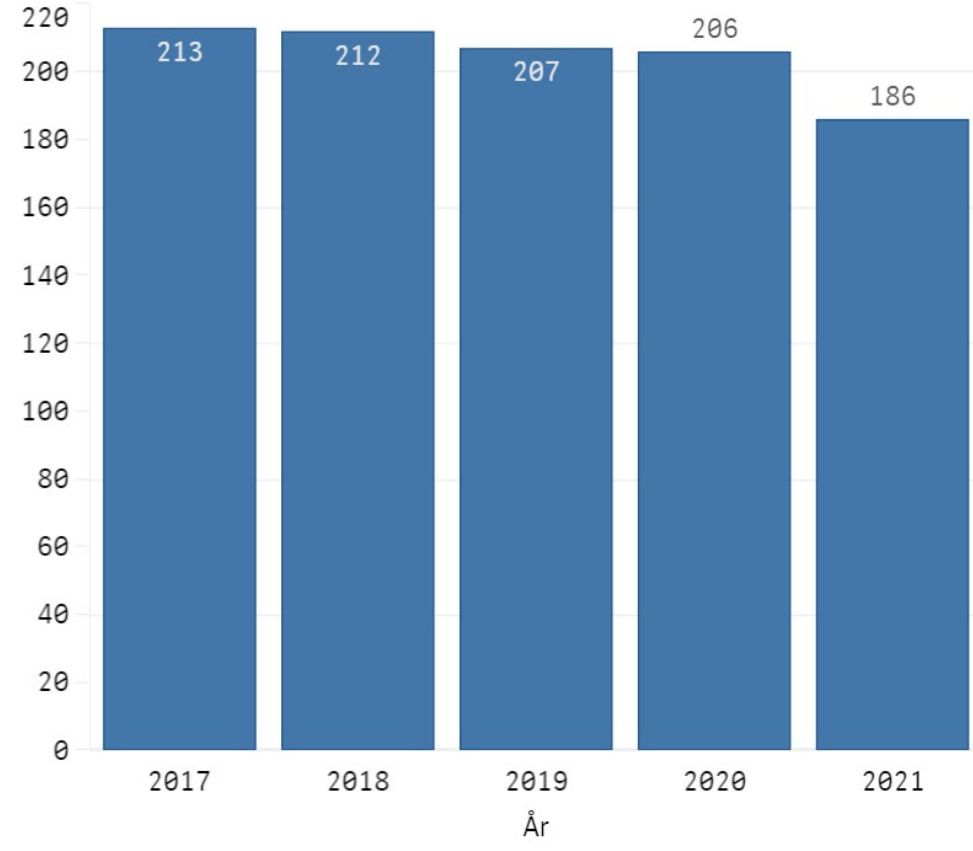
Figur 4 – Antal myndigheter 2021 per tusen invånare 2021 i länets kommuner

Källa: SCB

Det fanns 186 statliga arbetsställen i länet 2021 fördelat på länets samtliga 8 kommuner. Antalet arbetsställen har minskat med 27 arbetsställen de senaste fem åren. I riket som helhet har antalet arbetsställen minskat med 282 arbetsställen under samma tidsperiod.

Figur 5 – Antal statliga arbetsställen per år 2017–2021 i Uppsala län

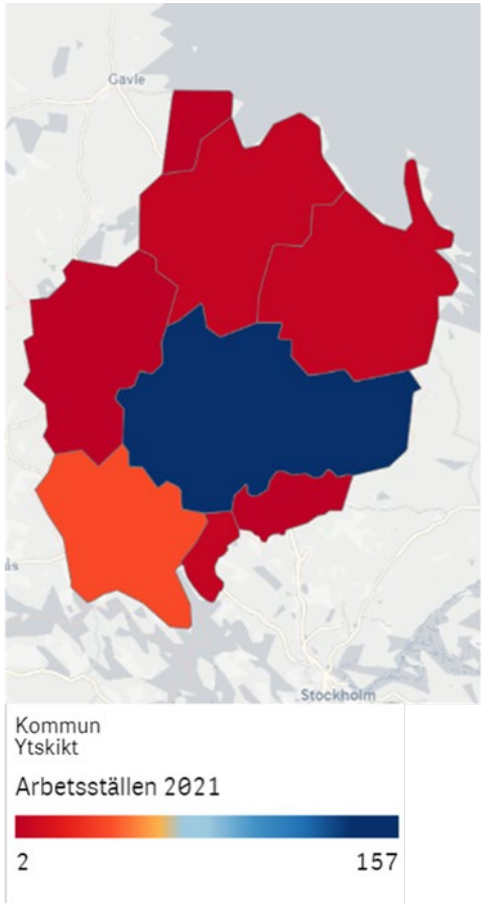

Källa: SCB

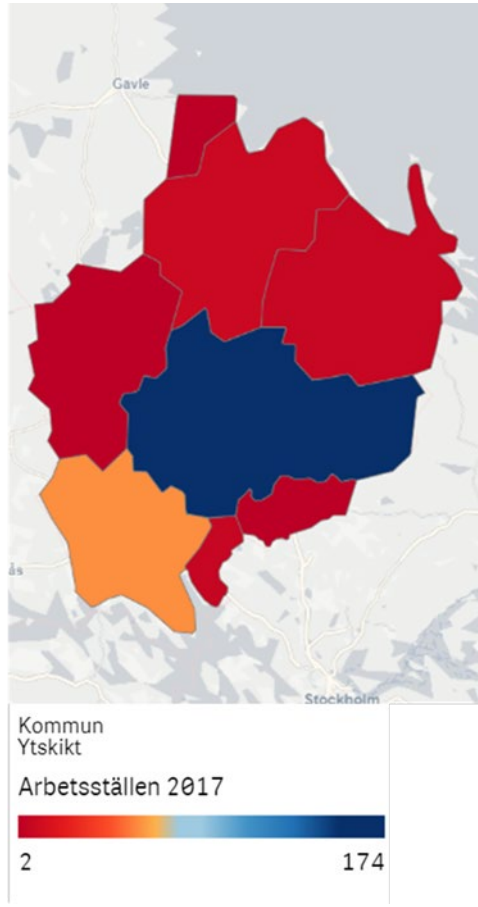
Sett till antalet statliga arbetsställen i förhållande till befolkningen hade länet 0,48 arbetsställen per tusen invånare, medan motsvarande siffra för riket var 0,26 arbetsställen per tusen invånare.

I nedanstående kartor visas antalet statliga arbetsställen i länets kommuner 2021 och 2017.

Figur 6 – Antal arbetsställen 2021 i länets kommuner

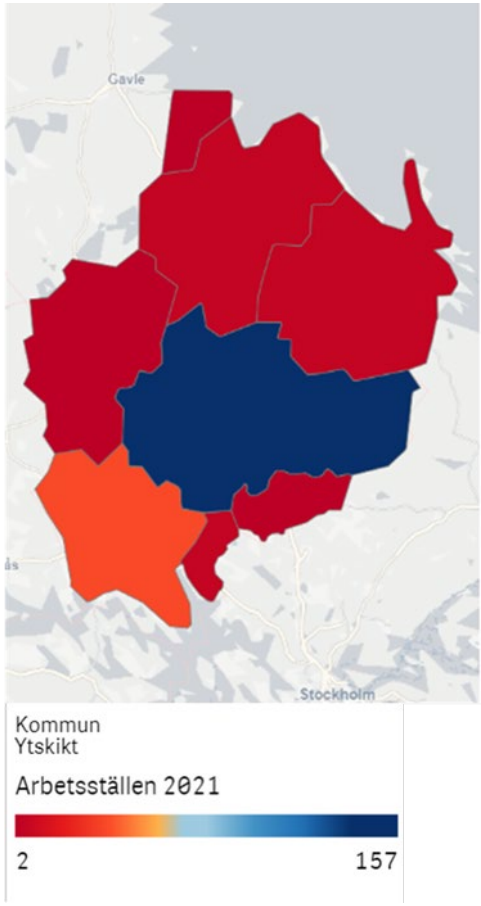
Figur 7 – Antal arbetsställen 2017 i länets kommuner

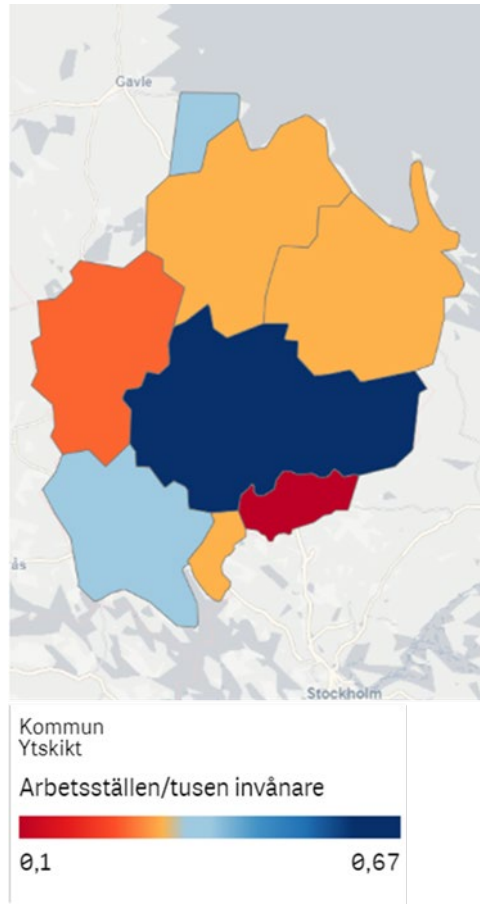
Källa: SCB

I nedanstående kartor visas antalet arbetsställen i länets kommuner 2021 samt antalet arbetsställen i länets kommuner per tusen invånare.

Figur 8 – Antal arbetsställen 2021 i länets kommuner

Figur 9 – Antal arbetsställen 2021 per tusen invånare i länets kommuner

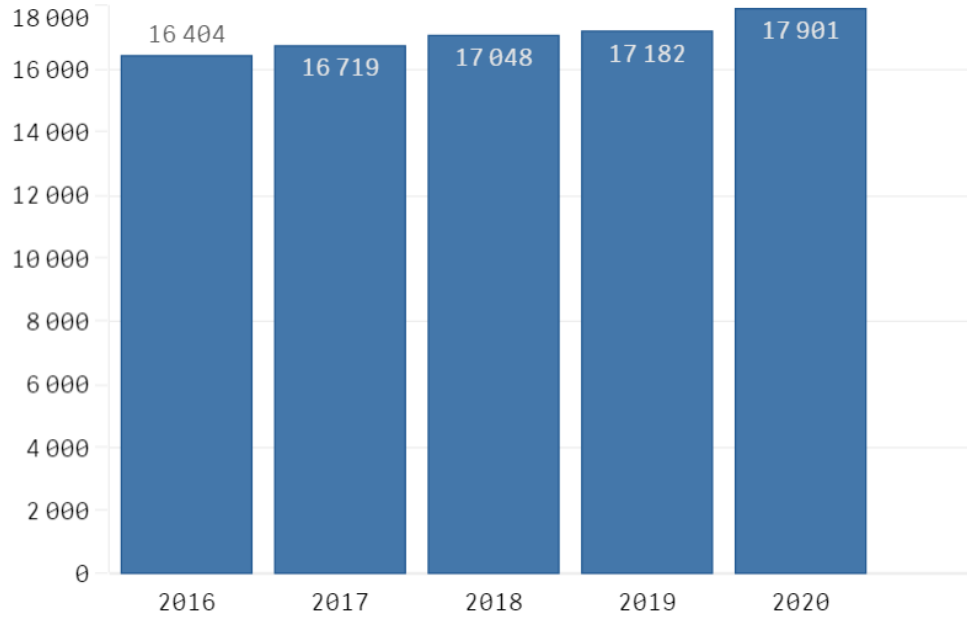
Källa: SCB

Antal sysselsatta inom statlig sektor i länet

Det fanns 17 901 sysselsatta i statlig sektor i länet 2020. Med sysselsatta avses i det följande dagbefolkning. Det fanns sysselsatta i länets samtliga kommuner. Antalet sysselsatta har ökat med 1 497 de senaste fem åren. Den procentuella förändringen mellan åren 2016 och 2020 är en ökning på 9 procent.[10] I riket som helhet har sysselsättningen ökat med 5 procent under samma tidsperiod.

[10] Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Figur 10 – Antal sysselsatta i statlig sektor 2016–2020 i Uppsala län

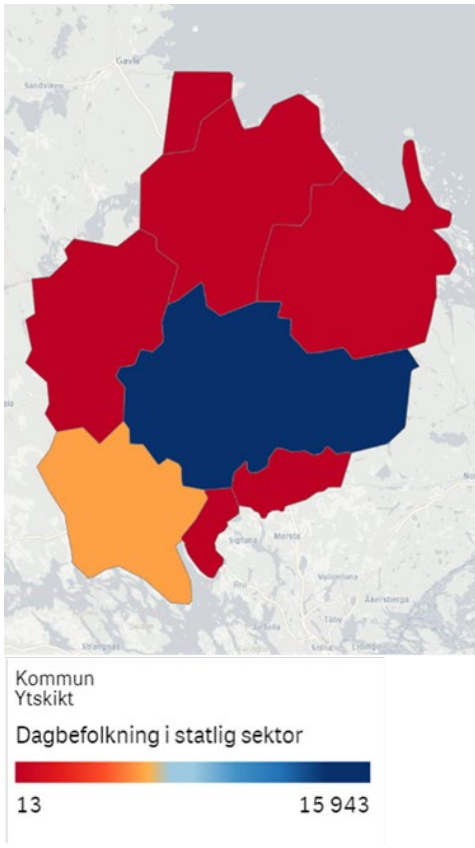

Källa: SCB

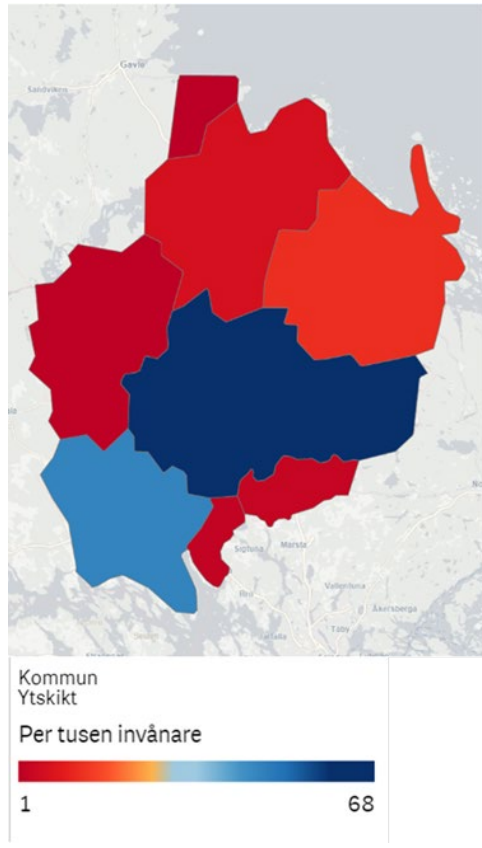
Sett till antalet sysselsatta inom statlig sektor i förhållande till befolkningen hade länet 46 sysselsatta inom statlig sektor per tusen invånare, medan motsvarande siffra för riket var 26. I kartorna nedan illustreras sysselsättningen i statlig sektor efter kommun, dels utifrån antalet sysselsatta, dels utifrån antalet i förhållande till befolkningen.[11]

[11] Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Figur 11 – Sysselsatta i statlig sektor i länets kommuner

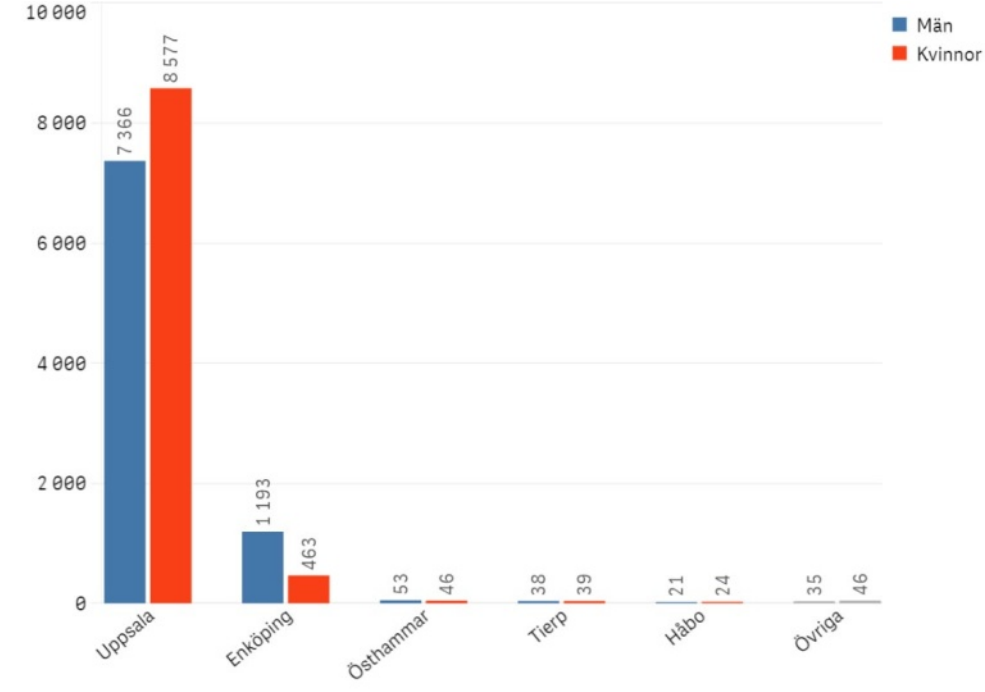
Figur 12 – Sysselsatta i statlig sektor per tusen invånare i länets kommuner

Källa: SCB

2020 var 51 procent kvinnor och 49 procent män sysselsatta i statlig sektor. I diagrammet nedan visas könsfördelningen i de största kommunerna i länet.[12]

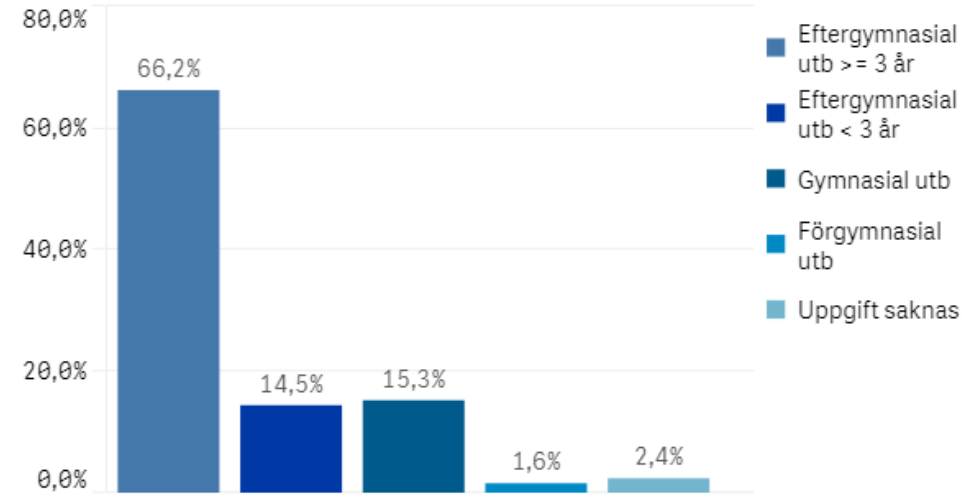
Figur 13 – Antal sysselsatta i statlig sektor efter kön 2020 i länets största kommuner

Källa: SCB

Totalt sett hade 81 procent av de sysselsatta en eftergymnasial utbildning. Motsvarande siffra för riket är 78 procent.[13]

Figur 14 – Antal sysselsatta i statlig sektor efter utbildningsnivå 2020 i Uppsala län

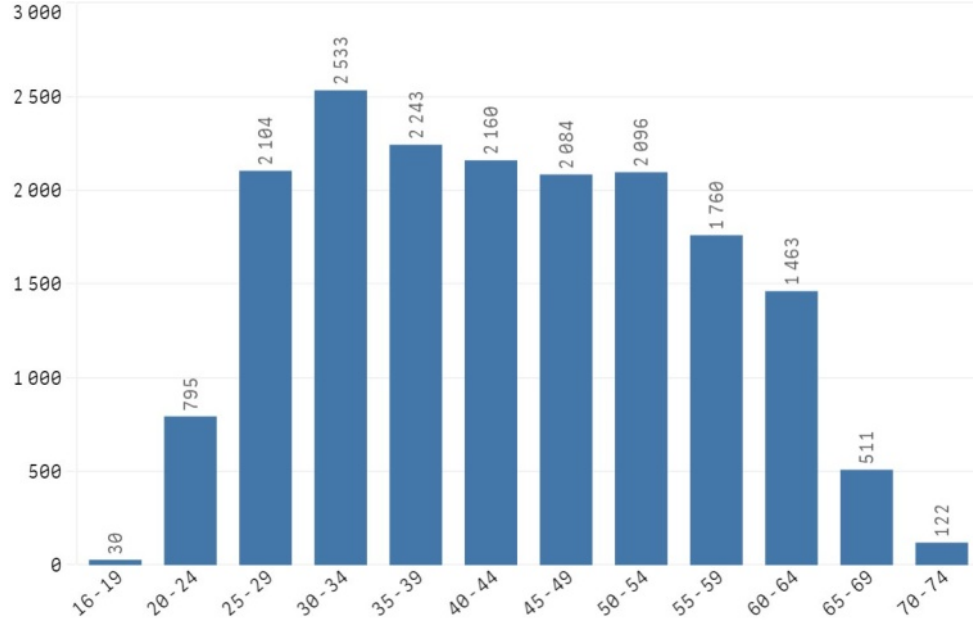

Källa: SCB

[12] Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)
[13] Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Antalet sysselsatta var relativt jämnt fördelade med avseende på åldersgrupp. Den åldersgrupp som var vanligast bland de sysselsatta var 30–34 år.[14]

Figur 15 – Antal sysselsatta i statlig sektor efter åldersgrupp 2020 i Uppsala län

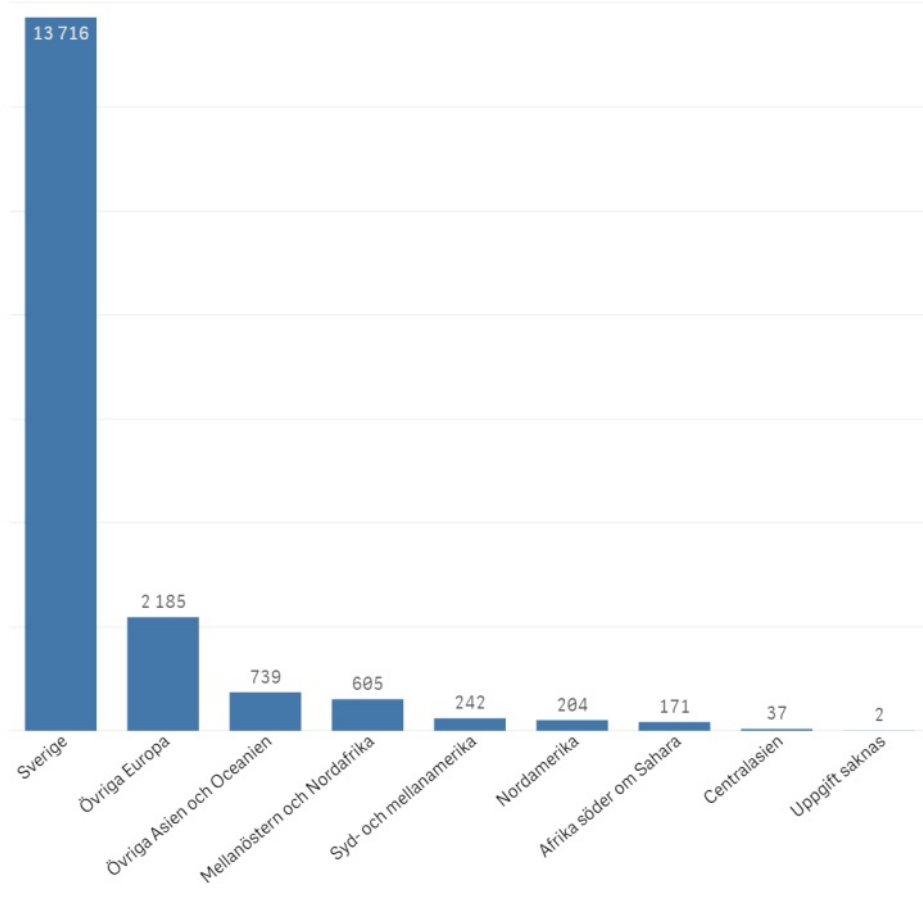

Källa: SCB

[14] Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Om vi delar in de sysselsatta i födelselandsgrupper ser vi att majoriteten är födda i Sverige. Det är 77 procent som är svenskfödda. Motsvarande andel för riket är 84 procent. [15]

Figur 16 – Antal sysselsatta i statlig sektor i Uppsala län efter födelselandsgrupp 2020

Källa: SCB

[15] Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Statlig service i länet

I det här avsnittet presenteras en fördjupning i elva servicegivande myndigheter och deras regionala närvaro. De servicegivande myndigheterna är Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Försäkringskassan, Kronofogden, Lantmäteriet, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Statens servicecenter och Trafikverket. I det följande presenteras hur många arbetsställen och besökskontor de servicegivande myndigheterna har och hur den geografiska tillgängligheten till statlig service ser ut utifrån restider och olika trafikslag.

I Uppsala län finns 22 besökskontor hos de servicegivande myndigheterna. Det går att nå 10 av 11 servicegivande myndigheter via besökskontor[16]. Det största antalet besökskontor finns i Uppsala kommun.[17]

Tabell 1: Servicegivande myndigheter, antal arbetsställen 2021 och antal besökskontor 2020 i Uppsala län

Myndighet	Antal arbetsställen[18]	Antal besökskontor[19]
Arbetsförmedlingen	2	2
Centrala studiestödsnämnden	0	0
Försäkringskassan	1	0
Kronofogdemyndigheten	1	1
Lantmäteriet	1	1
Migrationsverket	3	1
Pensionsmyndigheten	0	0
Polismyndigheten	14	9
Skatteverket	2	0
Statens servicecenter	2	3
Trafikverket	4	5
Totalt	30	22

Källa: SCB samt Länsstyrelsen i Örebro läns kartläggning av besökskontor

[16] Försäkringskassan, Skatteverket och Pensionsmyndigheten finns representerade via Statens servicecenters besökskontor.

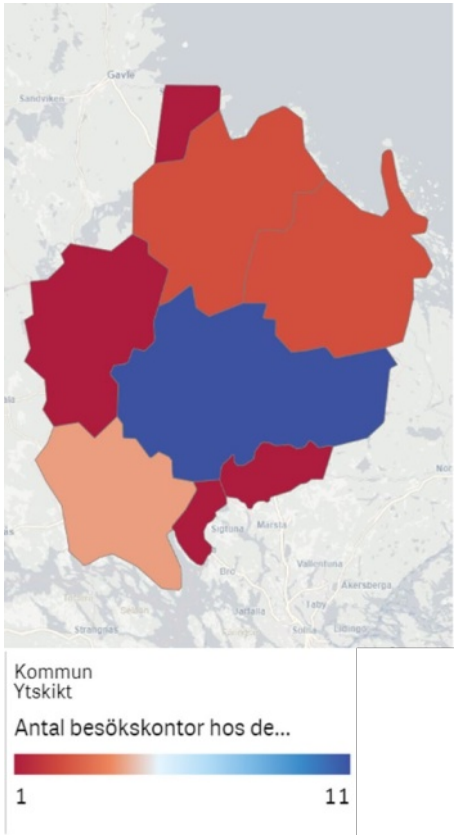
[17] Länsstyrelsen i Örebro län (2021) Kartläggning av besökskontor hos de servicegivande myndigheterna

[18] *Arbetsställen enligt SCB:s definition i företagsdatabasen (FDB).*

[19] Besökskontor enligt Länsstyrelsen i Örebro läns kartläggning av vilka kontor som går att besöka. Trafikverkets besökskontor definieras som platser för uppkörning, fotografering och kunskapsprov. Besök till Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket sker via Statens servicecenter. Även Arbetsförmedlingens kundtorg ingår här.

I kartan nedan visas antal besökskontor hos de servicegivande myndigheterna 2020 i länets kommuner.

Figur 17 – Antal besökskontor hos de servicegivande myndigheterna 2020 i länets kommuner

Källa: SCB samt Länsstyrelsen i Örebro läns kartläggning av besökskontor

Tillgänglighet till servicegivande myndigheter

Tillgänglighetsanalysen, som avser 2020, visar hur stor andel av länets befolkning som kan ta sig till närmaste besökskontor hos någon av de servicegivande myndigheterna med olika trafikslag. Tabellen nedan visar hur den geografiska medeltillgängligheten ser ut i länet utifrån de olika trafikslagen och restid. Inom parentes visas motsvarande andelar för riket. [20]

[20] Trafikanalys (2021) *Geografiska tillgänglighetsanalyser, servicegivande myndigheter*

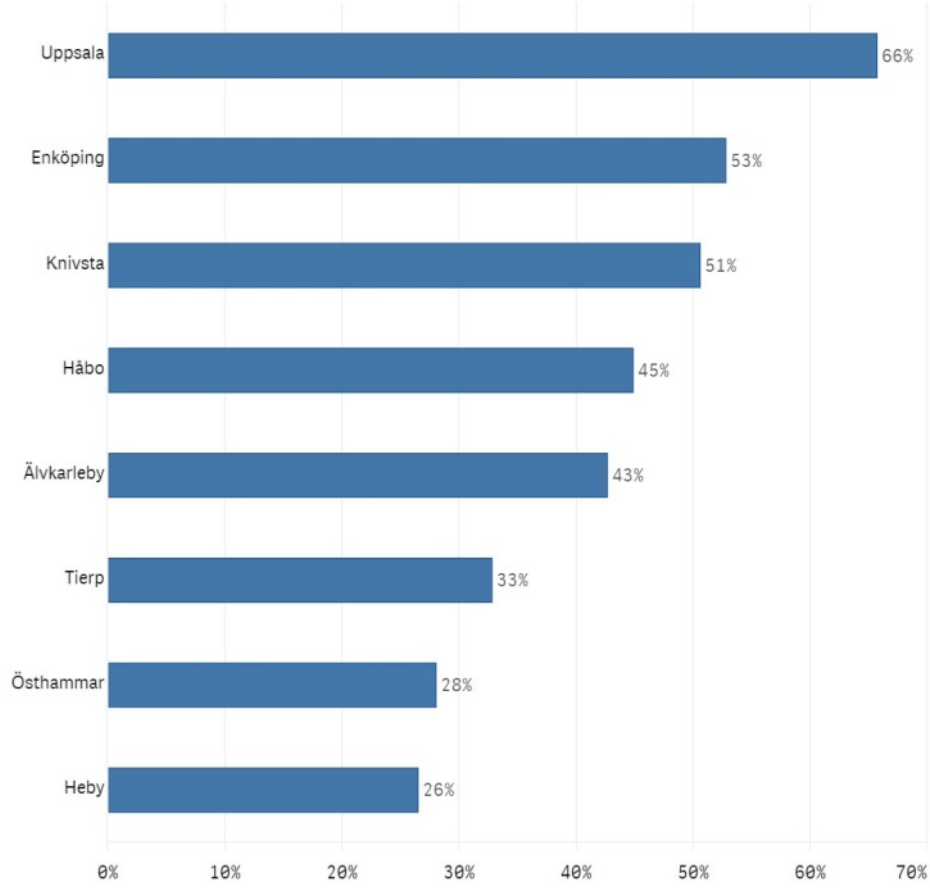
Tabell 2 – Geografisk medeltillgänglighet till de servicegivande myndigheternas besökskontor efter restid och trafikslag (andelar för riket inom parentes)

Trafikslag	*20 min*	*40 min*	*60 min*
Promenad	8 (9)	26 (22)	37 (32)
Cykel	45 (39)	56 (57)	68 (68)
Kollektivtrafik	27 (28)	61 (58)	73 (73)
Bil	78 (83)	96 (94)	100 (97)

Källa: Trafikanalys

Den geografiska medeltillgängligheten i riket är 55 procent, medan den i länet är *56* procent. I diagrammet nedan visas den geografiska medeltillgängligheten till de servicegivande myndigheterna i länets kommuner. Det är högst geografisk medeltillgänglighet i Uppsala kommun och lägst i Heby kommun.

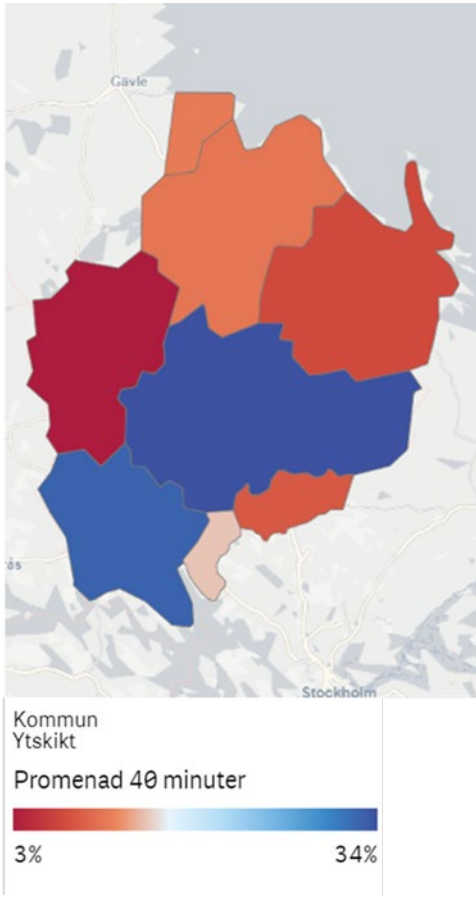
Figur 18 – Geografisk medeltillgänglighet till de servicegivande myndigheternas besökskontor i länets kommuner

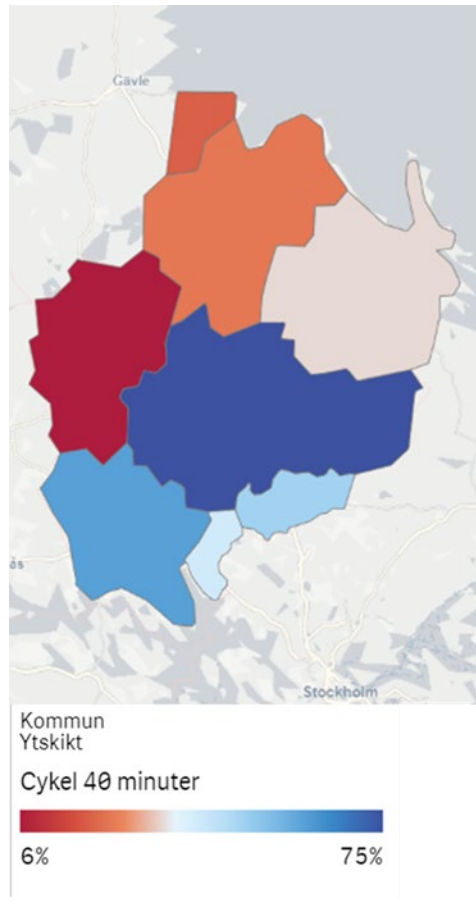
Källa: Trafikanalys

Kartorna nedan illustrerar hur stor andel i befolkningen i respektive kommun som kan ta sig till närmaste besökskontor hos någon av de servicegivande myndigheternas inom 40 minuter för trafikslagen promenad, cykel, kollektivtrafik och bil. I kartorna visas således den geografiska medeltillgängligheten till myndigheterna för befolkningen i respektive kommun.

Figur 19 – Geografisk medeltillgänglighet till de servicegivande myndigheternas besökskontor i länets kommuner - Promenad 40 min

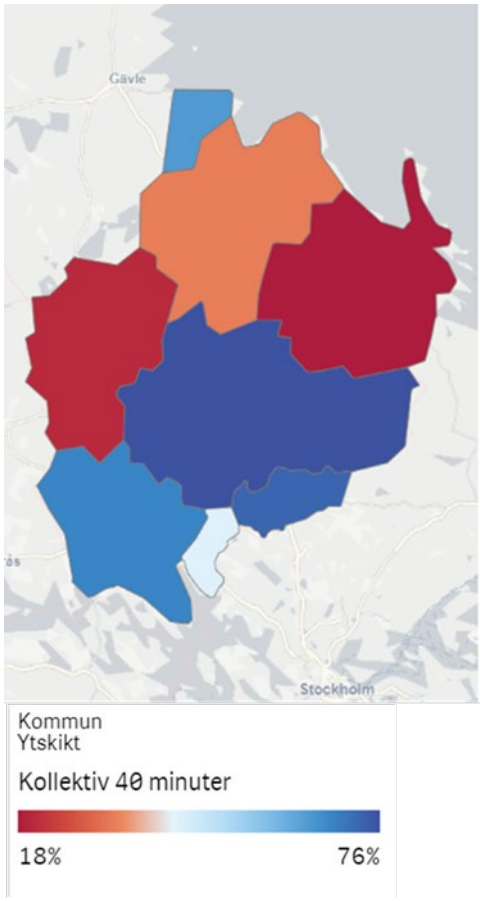

Figur 20 – Geografisk medeltillgänglighet till de servicegivande myndigheternas besökskontor i länets kommuner - Cykel 40 min

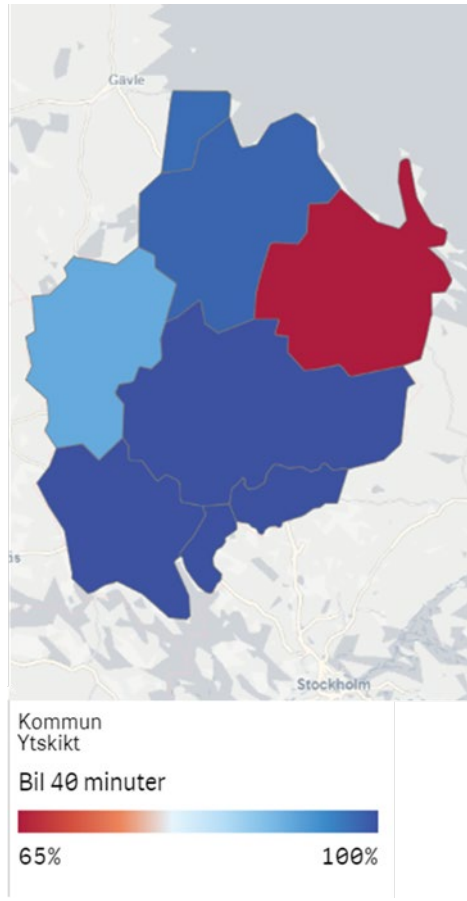

Källa: Trafikanalys

Figur 21 – Geografisk medeltillgänglighet till de servicegivande myndigheternas besökskontor i länets kommuner - Kollektivtrafik 40 min

Figur 22 – Geografisk medeltillgänglighet till de servicegivande myndigheternas besökskontor i länets kommuner - Bil 40 min

Källa: Trafikanalys

Den geografiska medeltillgängligheten till de servicegivande myndigheterna i länet skiljer sig åt. Det är få invånare i Heby som har tillgänglighet till statlig service inom 40 minuter till fots eller med cykel. Invånarna i Knivsta och Östhammar har långa tidsavstånd till statlig service om de väljer att promenera dit. Invånarna i Heby, Tierp och Östhammar har också sämre tillgänglighet till statlig service inom 40 minuter med kollektivtrafik. I Östhammar är dessutom invånarnas tidsavstånd till statlig service större än i övriga länets kommuner även med bil.

Det är mycket få invånare i Heby, Tierp, Älvkarleby, Östhammar, Knivsta och Håbo som har tillgänglighet till SSC inom 40 minuter till fots. Dessa kommuner har även längre tidsavstånd till SSC jämfört med övriga länet om de väljer att cykla dit. Heby och Östhammar har i relativa tal längre tidsavstånd till SSC via kollektivtrafik.

I nedanstående tabell visas andelarna för de olika trafikslagen med 40 minuters resa.[21]

[21] Trafikanalys (2021) *Geografiska tillgänglighetsanalyser, servicegivande myndigheter*

Tabell 3 - Andel i länets befolkning som kan nå ett besökskontor hos respektive myndighet med 40 minuters restid. (andelar för riket inom parentes)

	Promenad	***Cykel***	***Kollektiv-trafik***	***Bil***
Arbetsförmedlingen	39 (40)	82 (84)	73 (75)	97 (99)
CSN	0 (1)	0 (9)	3 (26)	90 (74)
Försäkringskassan	17 (30)	58 (68)	83 (80)	100 (100)
Kronofogdemyndigheten	27 (14)	57 (52)	62 (46)	97 (95)
Lantmäteriet	27 (15)	55 (50)	61 (47)	97 (97)
Migrationsverket	16 (9)	58 (40)	54 (35)	93 (89)
Pensionsmyndigheten	17 (30)	58 (68)	83 (80)	100 (100)
Polismyndigheten	46 (40)	78 (82)	83 (82)	100 (100)
Skatteverket	17 (30)	58 (68)	83 (80)	100 (100)
Statens servicecenter	17 (30)	58 (68)	83 (80)	100 (100)
Trafikverket	32 (26)	62 (72)	70 (72)	97 (99)

Källa: Trafikanalys

Tillgänglighetsanalysen, som avser 2020, visar hur stor andel av länets befolkning som kan ta sig till närmaste besökskontor hos Statens servicecenter med olika trafikslag. Tabellen nedan visar hur den geografiska tillgängligheten ser ut i länet utifrån de olika trafikslagen och restid. Inom parentes visas motsvarande andelar för riket.[22]

Tabell 4 – Geografisk tillgänglighet till Statens servicecenters besökskontor efter trafikslag och restid (andelar för riket inom parentes)

Trafikslag	*20 min*	*40 min*	*60 min*
Promenad	4 (14)	17 (30)	37 (42)
Cykel	49 (49)	58 (68)	71 (79)
Kollektivtrafik	49 (47)	83 (80)	89 (87)
Bil	96 (97)	100 (100)	100 (100)

Källa: Trafikanalys

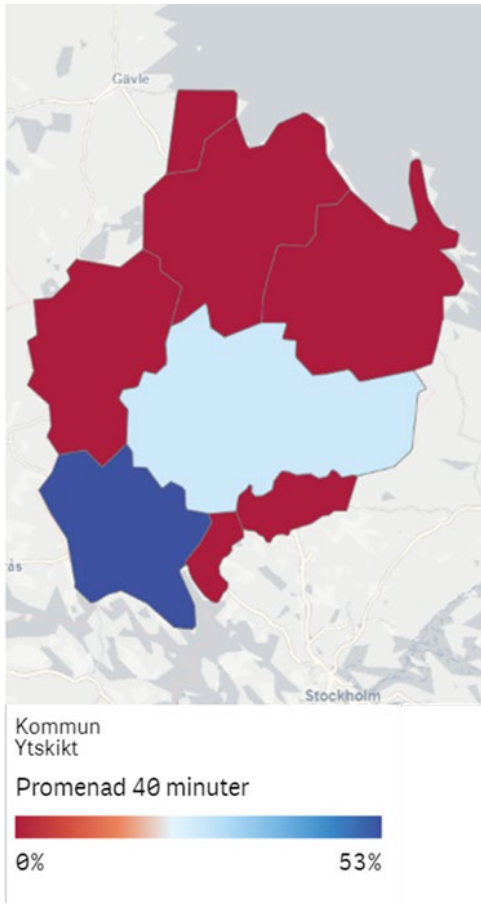
Kartorna nedan illustrerar hur stor andel i befolkningen i respektive kommun som kan ta sig till något av Statens servicecenters besökskontor inom 40 minuter för trafikslagen promenad, cykel, kollektivtrafik och bil.

Figur 23 – Geografisk tillgänglighet till Statens servicecenters

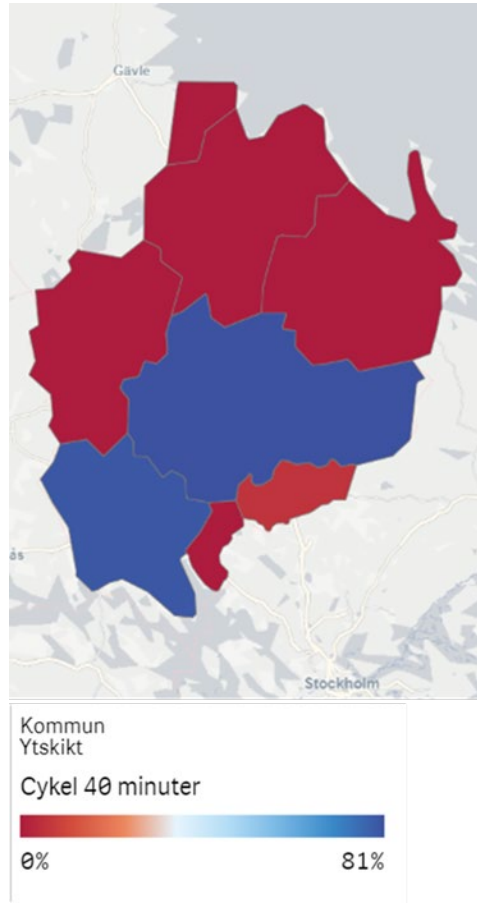
Figur 24 – Geografisk tillgänglighet till Statens servicecenters

[22] Trafikanalys (2021) *Geografiska tillgänglighetsanalyser, servicegivande myndigheter*

besökskontor i länets kommuner - Promenad 40 min

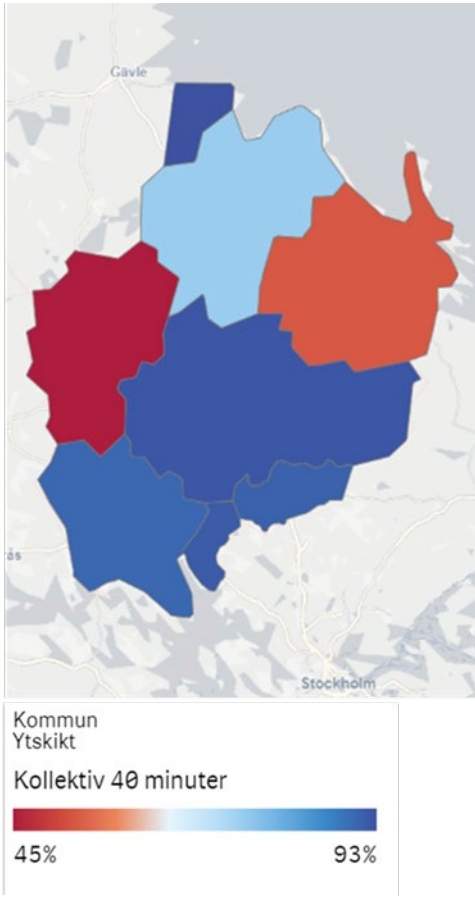

besökskontor i länets kommuner - Cykel 40 min

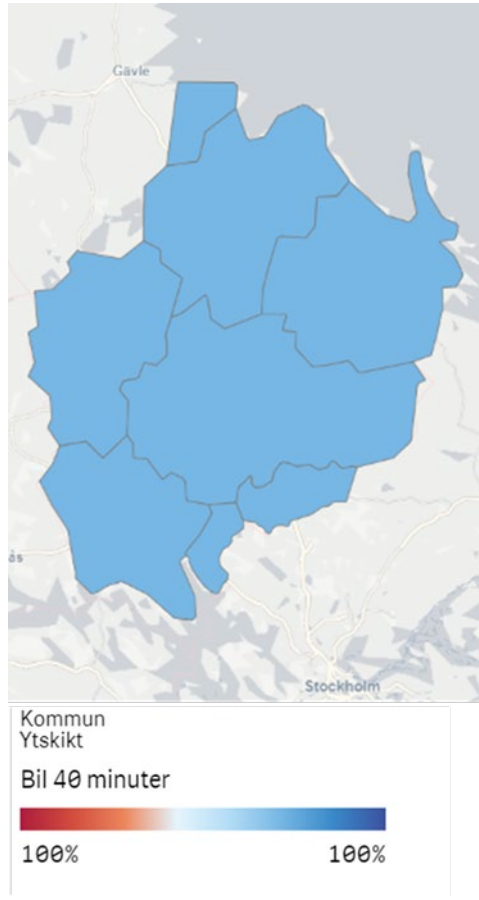

Källa: Trafikanalys

Figur 25 – Geografisk tillgänglighet till Statens servicecenters besökskontor i länets kommuner - Kollektivtrafik 40 min

Figur 26 – Geografisk tillgänglighet till Statens servicecenters besökskontor i länets kommuner - Bil 40 min

Källa: Trafikanalys

Andra faktorer som påverkar Statlig närvaro och service

Uppsala län har under en lång period legat i topp i landet när det gäller befolkningsökning, så även 2021. Befolkningsökningen är en faktor som påverkar behovet av statliga myndigheters närvaro, inte minst när det gäller Polismyndigheten, Kriminalvården, domstolarna men också de servicegivande myndigheterna. En konsekvens för myndigheterna av expansionen är att flera myndigheter rapporterar att de behöver utöka sina lokaler eller flytta till nya under den närmaste femårsperioden.

Den statliga närvaron påverkas också av politiska beslut och den satsning på lag och ordning samt totalförsvar som genomförs vilket innebär att Försvarsmakten inom de närmaste åtta åren ser en kraftigt utökad närvaro i länet. Till Ärna kommer inom de närmaste fem åren också enheter att flytta ifrån Halmstad och Livgardet i Stockholm vilket innebär ytterligare 60 anställda och en breddad kompetens.

Flera statliga myndigheter påtalar också att de har gjort eller planerar att göra vissa förändringar post pandemi när det gäller lokalfrågor och hur man ska tänka kopplat till distansarbetsavtalen. Fastighetsverket aviserar att de ser ökad närvaro i Uppsala län genom någon form av lokala HUB:ar där anställda som tidigare arbetat ifrån Stockholm framgent kan arbeta ifrån Uppsala eller andra platser i länet. Andra myndigheter påtalar att distansarbetsavtalen innebär svårare planering av kontorslokaler framåt och ytterligare några ser möjligheter i samlokalisering.

Den avtalade satsningen om att bygga fyrspår mellan Stockholm och Uppsala kommer framöver att innebära en kraftigt ökad närvaro för Trafikverket i Knivsta och Uppsala.

Samlad bedömning av statlig närvaro och service och dess påverkan på länet

I Uppsala län finns en stark närvaro av statliga myndigheter. Universiteten utgör bas för andra myndigheters närvaro i länet, ett exempel är Läkemedelsverkets närvaro kopplat till Uppsalas två universitet och näringsliv inom Life science och Statens veterinärmedicinska anstalts (SVA) koppling till Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Ytterligare en nod är under utveckling genom satsningar på totalförsvaret där Försvarsmaktens närvaro i länet kommer att fortsätta växa och där SVA och Livsmedelsverket är viktiga parter inom ramen för totalförsvaret. SVA uppger i dialogmötet 2022 att de kommer att utöka antalet anställda något vilket är en förändring ifrån 2021 när de aviserade en liten neddragning. Att dessa myndigheter växer innebär fortsatt kompetensförsörjning och en attraktionskraft för att välja just Uppsala län för etablering av företag som kan dra nytta av den statliga närvaron.

Bedömningen är att utvecklingen över tid av antal sysselsatta i statlig sektor i länet kommer att fortsätta öka. En trend kring att myndigheterna centraliserar och stänger ner arbetsställen för att koncentrera verksamheten till en eller ett par orter märks dock också. Ofta innebär det att arbetsställen i mindre kommuner flyttas till större kommuner vilket kan innebära en förlust av inkomster och kompetens. Inom länet kommer Institutionen för akvatiska resurser vid SLU att flyttas från Östhammar till Uppsala. Skogsstyrelsen uppger att de inom de närmaste åren kommer att stänga sitt kontor i Tierp. Statens institutionsstyrelse uppger att de har kvar sin närvaro i länet med fem arbetsställen men att de som en konsekvens av en omorganisering kommer att organisatoriskt tillhöra Stockholm inom två års tid.

Länsstyrelsens dialogmöte med statliga myndigheter i april 2022 bekräftar bilden av en god statlig närvaro som stadigt växer i Uppsala län. Arbetsförmedlingen och Riksarkivet är de enda myndigheter som rapporterar en viss minskning av antalet anställda i länet på kort sikt.

De servicegivande myndigheter som finns representerade i länet är följande: Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Försäkringskassan, Kronofogdemyndigheten, Lantmäteriet, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Statens servicecenter (SSC) och Trafikverket. Samtliga, utom Arbetsförmedlingen ser en växande trend gällande antal anställda.

De förändringar som främst noteras i relation till förra årets rapport är att Försäkringskassan inte tar emot besök i Bålsta, där myndigheten dock har distansarbetsplatser kvar fram till årsskiftet 2022–2023. Försäkringskassan har också kontor i Enköping och Uppsala. Polismyndigheten ser en kraftig expansion av antal anställda framåt. Det finns dock inga planer på att ändra distributionen av

kontor i länet utan förstärkningen av antal anställda kommer att ske på befintliga kontor. Migrationsverket har kontor både i Knivsta och Uppsala men endast kontoret i Uppsala är besökskontor. Som en konsekvens av kriget i Ukraina har Migrationsverket utökat boendekapaciteten och därmed också arbetsställen i länet. Dock har detta endast inneburit att antalet anställda vuxit på marginalen. Det finns ingen plan att utöka piloten där Migrationsverket samarbetar med SSC till Uppsala län inom det närmaste året.

Samtidigt som tendensen är att de statliga myndigheterna utökar antalet anställda så är den största skillnaden i tillgänglighet jämfört med förra året att SSC etablerar sig i Gottsunda i Uppsala under 2022. Detta kommer att innebära en ökad tillgänglighet i en stadsdel som klassas som *utsatt område* vilket underlättar kontakt med myndigheterna givet att boende i området inte behöver åka vare sig bil eller kollektivtrafik för att besöka kontoret. Generellt visar tillgänglighetsanalysen att invånare i Uppsala län har svårare än rikets genomsnitt att ta sig till fots inom 40 minuter till Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Skatteverket och Statens servicecenter. Det är också en relativt låg andel invånare, mellan 0 – 17 procent beroende på myndighet som kan ta sig till fots till dessa myndigheter på 40 minuter jämfört med 1 – 30 procent i riket. Endast med bil kan samtliga invånare i länet nå SSC på 40 minuter och med kollektivtrafik kan 89 procent av invånarna nå SSC på 60 minuters restid. Samtidigt ska SSC öppna kontor i Östhammar under 2023 vilket innebär en väsentligt bättre tillgänglighet för kommunens invånare.

I Sverige sköter många sina myndighetskontakter digitalt vilket innebär en hög grad av tillgänglighet. Dock skiljer sig länets invånares tillgång till bredbandsanslutning och mobilnät. Dessutom finns invånare som inte har möjlighet att använda digitala tjänster. Den tillgänglighetsanalys som görs ovan i denna rapport tar inte hänsyn till att det finns personer i länet som inte har råd att ha bil och där även en biljett för resa till och från ett myndighetskontor innebär ett hål i en ansträngd budget. Konsekvenserna för invånare som lever i ekonomiskt utanförskap, för vissa äldre, personer med dåliga svenskkunskaper eller personer med funktionsnedsättningar av att tjänsterna digitaliserats och att det är långt till besökskontor kan vara att man väljer bort den service man behöver. Även om dessa individer utgör en liten del av befolkningen kan det leda till olika former av utanförskap vilket även får följdeffekter för kommunerna och även för regionen då utanförskap ofta får hälsokonsekvenser.

Referenser

Skriftliga underlag

Länsstyrelsen (2021) *Enkät till servicegivande myndigheter*
Länsstyrelsen i Örebro län (2021) Kartläggning av besökskontor hos de servicegivande myndigheterna

Statistiska källor

Statistiska centralbyrån, *Befolkningsstatistik*
Statistiska centralbyrån, *Företagsdatabasen (FDB)*
Statistiska centralbyrån, *Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)*
Trafikanalys (2021) *Geografiska tillgänglighetsanalyser, servicegivande myndigheter*

Internetkällor

Definitioner för färdiga tabellpaket. 2022.
Scb.se
https://www.scb.se/vara-tjanster/bestall-data-och-statistik/regionala-statistikprodukter/fardiga-tabellpaket/definitioner-for-fardiga-tabellpaket/
Hämtad 2022-01-28

Ny källa och metod vid framställning av RAMS
Scb.se
https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/sysselsattning-forvarvsarbete-och-arbetstider/registerbaserad-arbetsmarknadsstatistik-rams/produktrelaterat/aktuellt/ny-kalla-och-metod-vid-framstallning-av-rams/
Hämtad 2021-06-04

Övrigt

Bilagor

Bilaga 1: Statliga myndigheter och antal arbetsställen i länet 2021

Myndigheter	Antal arbetsställen	Antal kommuner med arbetsställen
Arbetsförmedlingen	2	2
Ekobrottsmyndigheten	1	1
Etikprövningsmyndigheten	1	1
Fortifikationsverket	3	3
Försvarets materielverk	3	1
Försvarsmakten	2	2
Försäkringskassan	1	1
Institutet för arbetsmarknads-och utbildningspolitisk utvärdering	1	1
Institutet för rymdfysik	1	1
Institutet för språk och folkminnen	1	1
Kriminalvården	2	1
Kronofogdemyndigheten	1	1
Kungliga biblioteket	1	1
Lantmäteriet	1	1
Livsmedelsverket	3	2
Luftfartsverket	1	1
Läkemedelsverket	1	1
Länsstyrelsen i Uppsala län	1	1
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	1	1
Migrationsverket	3	2
Nordiska Afrikainstitutet	1	1
Nämnden för prövning av oredlighet i forskning	1	1
Polismyndigheten	14	8
Riksantikvarieämbetet	1	1
Riksarkivet	1	1
Riksrevisionen	1	1
Rättsmedicinalverket	1	1
Skatteverket	2	2
Skogsstyrelsen	2	2
Statens fastighetsverk	1	1
Statens historiska museer	2	2
Statens institutionsstyrelse	5	2
Statens jordbruksverk	4	4
Statens servicecenter	2	2
Statens veterinärmedicinska anstalt	1	1
Sveriges domstolar	2	1
Sveriges geologiska undersökning	1	1
Sveriges lantbruksuniversitet	5	3
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	1	1
Trafikverket	4	2

Uppsala universitet	102	1
Åklagarmyndigheten	1	1
Totalt	**77**	

BESÖK **BÄVERNS GRÄND 17**
RING **010 - 223 30 00**
LÄS **LANSSTYRELSEN.SE/UPPSALA**
MEJLA **UPPSALA@LANSSTYRELSEN.SE**

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN